

Projektplan för uppdraget Fler vägar in i läraryrket - Operativa gruppen

Definitioner

Begrepp	Förklaring
Skola	Avser skola och förskola om inte annat anges
Läraryrket	Avser läraryrket för alla skolformer och förskolläraryrket om inte annat anges
Lärare	Avser lärare i alla skolformer och förskollärare om inte annat anges.
Reell kompetens	Följer Valideringsdelegationens begreppsförklaring ¹ dvs den samlade, faktiska, kompetens som en individ har oberoende av hur, när eller var den har utvecklats
Tillträde till utbildning	Avser här tillträde till senare delar av en utbildning eller kurs, dvs avser inte tillträde i avseendet grundläggande behörighet för högskolestudier.
Nod	Avser vilket Fler vägar in-lärosäte som landets lärarutbildningar är knutna till, se bilaga 1.
Uppdragsgrupp	En arbetsgrupp med parter från minst två Fler vägar in-lärosäten.
Arbetsgrupp	En arbetsgrupp inom Fler vägar in-lärosätet.
Validering	Följer Valideringsdelegationens begreppsförklaring dvs en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Syfte med projektet Fler vägar in i läraryrket

Utveckla och använda insatser vilka ska resultera i mer ändamålsenliga och effektiva utbildningsvägar till lärarexamen och förskollärarexamen².

Bakgrund

För att förbättra kunskapsresultaten i den svenska skolan behövs behöriga och kompetenta lärare. Omkring 45 000 lärare beräknas saknas 2021 och mot bakgrund av den omfattande lärarbristen krävs mer flexibla utbildningsvägar i syfte att få fler att bli lärare eller förskollärare. Möjligheten att

¹ Valideringsdelegationens delbetänkande 2015-2019 Validering i högskolan - för tillgodoräkande och livslångt lärande http://www.valideringsdelegation.se/wp-content/uploads/2018/04/sou-2018_29-validering-i-hgskolan-fr-tillgodoräkande-och-livslngt-lrande-webbversion.pdf

² Uppdraget om att skapa fler vägar in i läraryrket <https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2018/08/uppdrag-om-att-skapa-fler-vagar-in-i-lararyrket/>

påbörja en utbildning ska finnas både tidigare och senare i livet och den sökandes reella kompetens som erhållits genom tidigare studier, arbete och erfarenheter behöver tas tillvara.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2018 att medel skulle avsättas för projekt som skapar fler vägar in i lärar- och förskolläraryrkena. Regeringen har bedömt att det är ändamålsenligt och angeläget att den kompetens som finns inom VAL-organisationen och de metoder som används kan spridas och användas vid fler lärosäten som anordnar lärar- och förskolläraryrket. Inom VAL, Vidareutbildning av lärare, pågår sedan länge ett aktivt arbete med att kontinuerligt utveckla nya och kvalitetssäkra befintliga metoder för validering. Det finns också en lång erfarenhet av att upprätta individuella studieplaner och hitta lämpliga studievägar fram till en lärarexamen. Vidare har VAL under lång tid arbetat med att utforma kurser och examinerande moment som svarar mot lärar- och förskolläraryrket-utbildningarnas examensmål samtidigt som kursinnehållet matchas mot de sökandes reella kompetens eller avsaknad av poäng.

Organisation

Styrgruppen leds av Läraryrket skolans föreståndare, Umeå universitet (fig 1). Den samordnande operativa gruppen leds av utbildningsledare vid Läraryrket skolans kansli, Umeå universitet. En referensgrupp bestående av representanter för Sveriges kommuner och landsting (SKL), Skolverket, Lärarnas riksförbund (LR) och Läraryrket förbundet, Universitets- och högskolerådet (UHR) samt Sveriges universitet och högskoleförbund (SUHF) ska knytas till projektet och utgöra en samarbetspartner för den operativa gruppen. Vid de samverkande lärosätena arbetar arbetsgrupper vilka samordnas av ledamot i den operativa gruppen eller av denna utsedd person. Uppdragsgrupper med representanter från ett eller flera lärosäten bildas vid behov kring vissa deluppdrag.

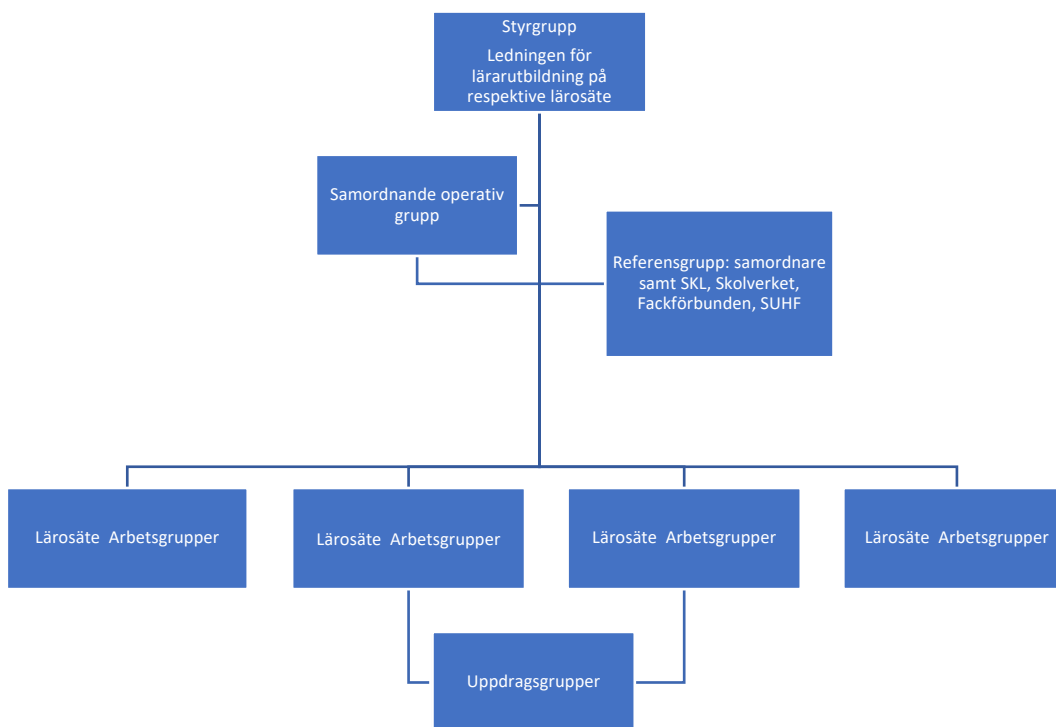
Syftet med den operativa gruppens projektplan

Projektplanen med tillhörande aktivitetsplan avser den operativa gruppens arbete och beslutas om av styrgruppen. Den gemensamma projektplanen för den operativa gruppen utgör ett ramverk. En kontinuerlig dialog med styrgruppen är viktig.

I den operativa gruppen samordnas arbetet. Detta sker i ett nära samarbete mellan de sju lärosäten som ingår i projektet. Då kan arbetet ske så effektivt som möjligt. Den operativa

gruppen kan initiera utvecklingsarbete för samtliga lärosäten eller initiera utvecklingsarbete för en eller flera uppdragsgrupper.

Fig 1 Organisationsskiss över projektet Fler vägar in

En projektplan med aktiviteter tas även fram vid respektive lärosäte. Varje lärosäte är autonomt och måste välja vilka satsningar som kan göras utifrån vissa rådande omständigheter. Ett lärosäte kan även genomföra aktiviteter inom respektive kategori nedan som inte finns angivna i den här planen. När projektplanen revideras inför nästkommande år kommer erfarenheter från de ingående lärosätena kunna ange riktning på nationellt plan och påverka arbetet vid enskilda lärosäten.

Tidsplan: Projektplan för respektive lärosäte ska vara färdig senast 1 april 2019 och skickas till operativa gruppens ordförande.

Redovisning av uppdraget

Umeå universitet ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider. Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 mars 2019 och därefter årligen senast samma datum till och med 2021. Uppdraget ska slutredovisas senast 1 mars 2022. Varje lärosäte ska därför inkomma med redovisning till Umeå universitet över genomförda insatser både i form av dokumentation och i form av ekonomiredogörelser.

Beslutande nivå

Styrgruppen för projektet Fler vägar in i läraryrket.

Revidering av projektplanen

Revidering sker i september till oktober. Beslut fattas i styrgrupp i november varje år.

Ekonomi

Medel utbetalas till Umeå universitet via regleringsbrev. Beslut om fördelning av medel sker i samband med beslut om projektplan i oktober varje år. Icke förbrukade medel vid ett lärosäte sparas för förbrukning nästkommande år eller kan efter beslut i styrgrupp fördelas via Umeå universitet till annat lärosäte.

Regeringen beräknar att avsätta 18 miljoner kronor för budgetåret 2019. Vidare beräknas avsättas tolv miljoner kronor för budgetåret 2020 och åtta miljoner kronor för budgetåret 2021. För 2018 har avsatts och utbetalats tolv miljoner kronor³.

---

³ Uppdraget finansieras från utgiftsområde 16, anslag 2:64, Särskilda utgifter inom universitet och högskolor, i enlighet med förslag i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1, utg. omr. 16, avsnitt 9.8.2 och 10.2.64) <https://www.regeringen.se/4a65cf/contentassets/79f6d27416794f0bb146c792e02b65fc/uo-16-utbildning-och-universitetsforskning.pdf>

Uppdraget, beskrivningar och målformuleringar

Nedan presenteras de fyra delarna i uppdraget. Eftersom uppdraget budgetmässigt fördelas på två uppdrag visas här nedan de två delarna som uppdrag **1 a, b** och **c** samt uppdrag **2**.

1 a) utveckla och använda strukturerade metoder för bedömning och validering av reell kompetens som erhållits genom bl.a. tidigare utbildning eller arbetslivserfarenhet för att främja tillträde till en lärar- eller förskolläraryrket

Personer som redan har relevant och tillräcklig kompetens från tidigare studier eller från yrke kan antas till någon form av ”senare del av lärar- eller förskolläraryrket”. I varje enskilt fall ska bedömning göras så att allt från mindre till mer substantiella delar kan beslutas vara avklarade. Det kan handla om del av kurs, moment i kurs eller hel kurs.

Inom Vidareutbildning av lärare har metoder för validering utvecklats och analyserats. Dessa går att utveckla vidare. Det pågår just nu arbeten vid landets universitet och högskolor inom ramen för Universitets- och högskolerådet särskilda regeringsuppdrag för bedömning av reell kompetens för tillträde och tillgodoräknande. Erfarenheter, modeller och verktyg som utvecklas i dessa ska användas där så är lämpligt. Prövningarna inom Vidareutbildning av lärare är rigorösa och innehåller ett processtöd och kvalitetssäkringsstöd.

Målformuleringar

- befintliga modeller och verktyg har utvecklats vidare så att de passar några aktuella målgrupper.
- validering erbjuds för ytterligare grupper/ämnen/områden.
- metoder för prövning av ämneskunskaper för full behörighet till KPU i ett undervisningsämne har utvecklats och prövats.
- metoder för prövning av ämneskunskaper för åk F-3 och 4-6 i t ex matematik, svenska, engelska, samhällsorientering, naturorientering, teknik och i praktisk-estetiska ämnen har utvecklats och prövats.
- metoder för prövning av förskolepedagogiskt ämnesområde har utvecklats vidare och prövats.
- metoder för prövning av fritidspedagogiskt ämnesområde har utvecklats vidare och prövats

Aktiviteter under 2019

När	Vad	Vem	Klart
2019	Utveckling av nya modeller för validering av ämneskunskaper i undervisningsämnen för åk F-3, 4-6, 7-9 och gymnasiet. Utveckling av nya modeller för validering av fritidspedagogiskt ämnesområde. Utveckling av nya modeller för validering av förskolepedagogiskt ämnesområde.	Alla	1 dec och framåt
2019	Organisation av arbetsgrupper inom lärosätet har skapats.	Alla	1 juni
Vt 2019	Uppdragsgrupper med ansvar för samarbete inom vissa områden har skapats.	Alla	1 dec

1 b) På ett kommunikativt och lättillgängligt sätt bistå andra universitet och högskolor med information om hur bedömning av reell kompetens kan göras och hur kompletterande kurser kan utformas

Det finns redan existerande nätverk och mötesplatser för att sprida information t ex lärarutbildningskonventet, utbildningsledarnätverk samt studie- och yrkesvägledarnätverk där landets lärosäten finns representerade. Inom varje region finns i regel upparbetade samarbeten mellan lärosäte och regionföreträdare och kommuner. Det finns även skolchefsträffar och andra sådana mötesplatser där Fler vägar bör sprida information. Utöver detta finns möjlighet att arrangera särskilda informationsmöten eller konferenser.

Att erbjuda kvalificerad vägledning är centralt för projektet. Det är svårt för en person som vill utbilda sig till lärare att förstå vilken utbildningsväg som är lämpligast när man har arbetat i skola eller förskola, har studier i ett eller flera ämnen, har en oavslutad äldre lärarutbildning eller har arbetslivserfarenhet från annan bransch. Kunskaper om vad som är ett undervisningsämne, vilka examina som kan nås, vad som möjligtvis kan tillgodoräknas samt vilka prövningar av den reella kompetensen som finns att tillgå är begränsad hos den enskilde. Det är dessutom ofta svårt för lärarutbildningarnas reguljära studievägledning att ge denna kvalificerade vägledning då mycket stöd och tid behövs till de reguljära programstudenterna.

Målformuleringar

- en strategisk kommunikationsplan har upprättats och en kommunikatör har knutits till projektet.
- befintliga nätverk används för informationsspridning.

- samverkansavtal med kommuner i regionen ses över och kompletteras vid behov.
- spridning av information och organisation av arbetsgrupper inom lärosätet har skett
- organisation för samarbete med referensgrupp har upprättats.
- möten och konferenser arrangeras för informationspridning, såväl regionala som nationella så att fler kan använda modellerna.
- en webbplats har skapats med relevant och lättillgänglig information.
- dokumentation har spridits i form av befintliga rapporter samt ytterligare rapporter.
- utbildningsmaterial har skapats.
- en nära dialog har förts med Universitets- och högskolerådets uppdrag att skapa en webb för alla vägar till lärarutbildning i Sverige.
- karta/organisationsskiss över noder och kontaktpersoner finns.
- Utredning om behov av att utveckla ett webbaserat stödsystem/databas för anmälan och statistikhantering har genomförts.
- utveckling av den kvalificerade vägledningen vilken visar på möjliga vägar till lärarexamen eller förskollärarexamen har skett.

Aktiviteter under 2019

När sker arbetet	Vad	Vem	Klart
Jan - mars	En strategisk kommunikationsplan är upprättad med en kommunikatör knuten till projektet.	UmU	1 april
Vt 2019	Internt arbete inom lärosätet -Spridning av information om projektets syfte på lärosätets ledningsnivå, fakultets- och nämndnivå, programledningsnivå, institutionsnivå samt till studerandeservice (antagningsenheter, examensenheter, central studievägledning mm).	Alla	1 april 1 sept
Jan - mars	Webbinformation finns upprättad på nationell webbplats för Fler vägar. Här finns styrande dokument, information om projektet, noder, kontaktpersoner, länkar till andra projekt och till litteratur/rapporter.	UmU	1 april
Vt 2019	Utkast till samarbetsplan för respektive nod finns utarbetad.	Alla	1 juni
Jan-mars	Plan för samarbete med referensgrupp har upprättats.	UmU	1 april
2019	Utredning av behov av ett webbaserat stödsystem/databas för anmälan och statistikhantering har utvecklats.	UmU	1 juni
Feb-maj	Webbnavigeringsmöjlighet för presumtiva sökande till Fler vägar in samt relevant information till skolhuvudmän.	UmU	1 juni
Ht 2019	Samarbete med och utbildning av studievägledning inom respektive nod	Alla	
Jan-juni	Utbildningsmaterial med metoder och exempel finns framtaget med utgångspunkt i genomförda valideringsprojekt inom bland annat Vidareutbildning av lärare, Utländska lärares vidareutbildning, UHR-projekt om bedömning av ofullständig dokumentation.	UmU och alla berörda	1 sept

Sep eller okt	Nationell validerings- och spridningskonferens som Vidareutbildning av lärare (VAL), Utländska lärares vidareutbildning (ULV) arrangerar. Syfte: Visa upp vad som redan genomförs inom VAL och ULV, visa hur det görs och diskutera nya användningsområden. Inbjudna: operativa gruppen och styrgruppen samt valideringsansvariga vid landets lärosäten, utbildningsdepartementet, universitets- och högskolerådet, universitetskanslersämbetet, valideringsdelegationen m fl.	Alla	Inbjudan skickas ut senast 15 april
Ht 2019	Seminarieserie/kurs erbjuds vid respektive nod eller centralt. Deltagare: alla som arbetar med validering inom lärarutbildning.	Alla noder	Inbjudan skickas ut senast 1 maj

1 c) erbjuda kompletterande kurser inom lärar- och förskollärarutbildningarna, exempelvis kortare ämneskurser, för att studenten ska nå kursfordringarna omfattande ämnesstudierna för en kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) eller för att uppnå full omfattning av de ämnesstudier som krävs för en grundlärarexamen

Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU)

Sökande till KPU som har otillräckliga studier i undervisningsämnen kan redan idag antas om vederbörande bedöms ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (enligt 4§ i KPU-förordningen och 7 kap 3§ i hf). Inom ramen för uppdraget Fler vägar in kan detta förfaringsätt diskuteras hur det ska tillämpas med ett gemensamt förhållningssätt, även om beslut om antagning alltid sker efter en individuell bedömning. En sökande till KPU kan antingen åberopa prövning av tidigare lärande och provas genom validering (enligt uppdrag 1 a ovan), eller erbjudas ämneskurser för att komplettera upp till poängkravet så att bredd och djup nås för undervisningsämnet. Vissa lärosäten har börjat inrikta sig på att ge kurser som man vet att många saknar behörighet i men ytterligare kartläggning måste ske och kurser som är tillgängliga behöver utvecklas.

Det behövs fler kurser på distans i kurser avsedda för undervisning i åk F-3 och 4-6. Det är mycket svårt att nå en grundlärarexamen med inriktning mot F-3 och 4-6 inom Vidareutbildning av lärares poängram 120 hp. Att inom ramen för Fler vägar in kunna erbjuda kurser inom läs- och skrivinlärning och matematik upp till 30 hp skulle kunna vara en väg för att antingen i ett senare skede söka till ett reguljärt program eller kunna antas i Vidareutbildning av lärare. Även kurser på distans i naturvetenskap, teknik,

samhällsorientering och engelska, praktisk-estetiska ämnen, modersmål, svenska som andraspråk behöver kunna erbjudas på ett mer tillgängligt sätt.

Det finns idag ingen KPU för grundlärare. Den förordning som idag finns under namnet KPU (2011:686) föreskriver endast en väg mot ämneslärexamen och utbildningen ska bara innehålla UVK och VFU. Man bör exempelvis utreda en modell där en person med en kandidatexamen i ett undervisningsämne för skolan kan nå en grundlärarexamen genom att studera 180 hp inom UVK, VFU och ämnesstudier för grundlärare och att resterande poäng upp till 240 hp kan utgöras av ämnet i kandidatexamen.

Man måste ha minst 15 hp självständigt arbete för att nå en examen via KPU, antingen i ämnesstudierna eller i KPU-studierna. Fristående examensarbetskurser med fokus på lärarutbildningsfrågor måste utvecklas och ges på tillgängligt sätt. Examensarbete ska kunna studeras på både på grund- och avancerad nivå.

Målformuleringar

- Studenter som nästan når poängkravet i ett undervisningsämne har antagits vid fler lärosäten än de som redan tillämpar detta idag. Gäller endast vid behov av att fylla KPU-platserna, inte om det råder konkurrens om platserna. Information till studenterna är tillgänglig och spridd om att full ämnesbehörighet krävs för att en examen ska kunna erhållas.
- kursbehov inom vissa nyckelområden för ämneslärarkompetens har identifierats och tillgängliga kurser utvecklats t ex i kontrastiva moment/kurser i moderna språk, vissa kurser i de naturvetenskapliga ämnena med flera.
- fler kurser inom matematik, svenska, naturorientering, teknik, samhällsorientering och engelska, praktisk-estetiska ämnen för åk F-3 och 4-6 har utvecklats.
- fler kurser inom modersmål och svenska som andraspråk har utvecklats
- kurser för anställda obehöriga förskollärare, barnskötare har utvecklats samt valideringsmöjligheter har utvecklats ytterligare.
- modell för kompletteringsvägar mot olika lärarexamina för de som t ex har en kandidatexamen har utvecklats.
- fler kurser i examensarbete med lärar- och förskollärrinriktning finns tillgängliga.

Aktiviteter under 2019

När	Vad	Vem	Klart
V t 2019	Kartläggning av behov av kurser för tillträde till KPU.	Alla	1 juni
Vt 2019	Kartläggning av befintliga kurser och spridning av information är genomförd.	Alla	1 juni

Vt 2019	-Dialog och inventering/kartläggningar på fakultets- och nämndnivå, programledningsnivå, institutionsnivå både avseende vad som redan finns i befintliga kurser och ”paket” och avseende vad som verkar rimligt att utveckla. -Dialog och inventering/kartläggningar i samverkan med skolhuvudman. -Utvecklingsarbete startar och projektplan och aktivitetsplan med tidsplan tas fram för relevanta arbetsgrupper.	Alla	1 juni
2019	Utveckling av nya ämneskurser eller tillgängliggörande av befintliga kurser i undervisningsämnen för åk F-3, 4-6, 7-9 och Gymnasiet. Utveckling av nya kurser eller tillgängliggörande av befintliga kurser inom fritidspedagogiskt ämnesområde. Utveckling av nya kurser eller tillgängliggörande av befintliga kurser inom förskolepedagogiskt ämnesområde. Utveckling kan ske i samarbete med lärosäten inom nod.	Alla	1 juni – 31 dec

2. Poänggivande kompetensutveckling; utforma och erbjuda en eller flera påbyggbara, poänggivande kurser med innehåll från den utbildningsvetenskapliga kärnan som ska kunna tillgodoräknas i lärarutbildningar och kompletterande pedagogisk utbildning som leder till lärarexamen och erbjudas i flexibla studieformer

Syftet med att ge kurser i utvecklingsvetenskaplig kärna som fristående kurs är flera. Många nyanställda i skolan saknar pedagogisk högskoleexamen. För obehöriga lärare i skolan som exempelvis resurspedagoger, lärarassistenter och läraraspiranter kan kurser i UVK vara intressanta och lämpliga. Detta för att de ska introduceras i läraryrket, i vad en lärarutbildning kan innebära samt känna till grunderna och kunna agera rättssäkert. Sådana kurser kan locka de som har en oavslutad lärarutbildning och som inte arbetar i skola eller i förskola som vill återuppta studier. Man kan även locka de som redan har en examen eller vissa akademiska studier men idag arbetar med annat.

Målformuleringar

- Fristående kurser i UVK är tillgängliga.
- Kurser ges på flexibel väg dvs de blir tillgängliga från annan ort och är tillgängliga för lämpliga/aktuella grupper såväl yrkesverksamma i skolan som ej yrkesverksamma.
- Kurserna kan sedan användas i en lärarutbildning som leder till lärar- eller förskollärarexamen. I första hand ska kurserna kunna användas inom noden.

Aktiviteter under 2019

När	Vad	Vem	Klart
Feb - april	Kartläggning av behov av UVK-kurser inom inom respektive nod.	Alla	1 juni
Feb - april	Kartläggning av befintliga UVK-kurser inom lärosätet och inom noden och spridning av information är genomförd.	Alla	1 juni
April - dec	Utveckling av nya UVK-kurser eller tillgängliggörande av befintliga kurser för åk F-3, 4-6, 7-9 och gymnasiet. Utveckling av nya UVK-kurser eller tillgängliggörande av befintliga kurser för fritidshemmet. Utveckling av nya UVK-kurser eller tillgängliggörande av befintliga kurser för förskolan. Utveckling kan ske i samarbete med lärosäten inom nod.	Alla eller uppdragsgrupp	1 dec

Bilaga 1 - Noder

Den operativa gruppen har fördelat ansvaret för närliggande lärosäten i Sverige på följande sätt. Ansvarigt lärosäte har i uppgift att arbeta på ett effektivt sätt med lärosäten inom noden.

Umeånoden

Umeå Universitet (ansvarigt lärosäte)

Luleå Tekniska Universitet

Mittuniversitetet

Stockholmsnoden (ansvarigt lärosäte)

Stockholms Universitet

Uppsala Universitet

Kungliga Tekniska Högskolan

Kungliga Musikhögskolan

Södertörns Högskola

Dans- och Cirkushögskolan

Gymnastik- och Idrottshögskolan

Stockholms Konstnärliga Högskola

Dalanoden

Högskolan Dalarna (ansvarigt lärosäte)

Högskolan Gävle

Karlstadsnoden

Karlstads Universitet (ansvarigt lärosäte)

Örebro Universitet

Mälardalens Högskola

Linköpingsnoden

Linköpings Universitet (ansvarigt lärosäte)

Jönköpings Universitet

Linnéuniversitetet

Göteborgsnoden

Göteborgs universitet (ansvarigt lärosäte)

Chalmers Tekniska Högskola

Högskolan i Borås

Högskolan Väst

Högskolan Skövde

Malmönoden

Malmö Universitet (ansvarigt lärosäte)

Lunds Universitet

Högskolan i Kristianstad

Fler vägar in i läraryrket

Läraryrket

Umeå universitet

Nationell samordnare

090-786 65 00

UMEÅ UNIVERSITET

PROJEKTPLAN

Uppdrag om att skapa fler vägar in i läraryrket

(U2018/03202/UH)

20190107, rev 190220

Sid 13 (13)

Högskolan i Halmstad

Kansliet för Läraryrket 901 87 Umeå.

www.umu.se/lararhogskolan/

Fler vägar in i läraryrket – ett samarbete mellan Umeå universitet, Stockholms universitet, Karlstads universitet, Linköpings universitet, Göteborgs universitet, Malmö universitet samt Högskolan Dalarna